

ПРЕДИСЛОВИЕ ДЛЯ ПРЕПОДАВАТЕЛЯ

Дорогие коллеги!

Вы держите в руках учебный комплекс для первого года обучения русскому языку как иностранному. Он предназначен для обучения русскому языку как иностранному в центрах открытого образования на русском языке и обучения русскому языку, а также в начальных классах общеобразовательных организаций с нерусским языком обучения в Казахстане.

В соответствии с национальной учебной программой, к окончанию начальной школы (т. е. в течение трёх лет) ребята должны освоить русский язык на уровне не ниже А1. Предлагаемый вашему вниманию курс ориентирован на детей 8–9 лет (2 класс), которые занимаются языком 2–3 часа в неделю и к концу первого года обучения должны выйти на уровень пред-А1 (в соответствии с новой шкалой уровней CEFR-2018: Common European Framework of Reference for Languages: learning, teaching, assessment companion volume with new descriptors: www.coe.int/lang-cefr).

Какое место занимает этот уровень на шкале компетенций и какие требования к нему предъявляются?

Требования к уровню пред-А1 в CEFR

Пред-А1 представляет собой важную веху на середине пути к уровню А1, уровню, на котором учащийся еще не приобрёл способности порождать собственные тексты и пока полагается только на ограниченный репертуар слов и шаблонных выражений.

Рецепция

В устной речи учащийся может понимать короткие, очень простые вопросы и утверждения, элементарные инструкции при условии, что они произносятся медленно и чётко, сопровождаются визуальной поддержкой или жестами и повторяются при необходимости. Он может распознавать повседневные, знакомые слова при условии, что они тоже произносятся чётко и медленно в однозначно определённом, знакомом, повседневном контексте с опорой на картинку или символ. В последнем случае возможно даже угадать значение незнакомого слова — как при чтении, так и в устной речи. Может распознавать цифры, цены, даты и дни недели как в живом общении, так и в аудиозаписи при тех же требованиях к воспринимаемым текстам. Учащийся ещё не понимает диалоги других людей, реплики, не обращённые к нему непосредственно, а также монологи, адресованные широкому кругу лиц.

При чтении понимаются только отдельные слова и выражения, снабжённые иллюстрациями, например меню в ресторанах фастфуда, комиксы, книжки с картинками. Вообще чтение носит пока чисто инструментальный и ознакомительный характер. Учащийся может понять из пригласительного письма, куда его приглашают, а также извлечь информацию о дне, времени и месте проведения.

СЛОВАРЬ

А

А-а...

абрикос

альбом

араб

арабский

арбуз

ә., е...

әрік

альбом

араб

араб

қарбыз

Б

бабушка

баран

белый

берите

бешбармақ

билет

большой

ботинки

брюки

быть

әже

қой

ақ

алыңыз (от инф. алу)

бешбармақ

билет

үлкен

бәтеңке

шалбар

болу

В

ваш

верблю́д

ве́рно

ве́чер

ви́кинг

виногра́д

вкúсный

внизú

водá

вон

сіздердікі; сіздің; сіздікі

түйе

ақиқат; дәл; дұрыс

кеш

викинг

жүзім

дәмді; тәтті

астыңда; төменде

су

әне

восемна́дцать
во́семь
во́семьдесят
восто́к
вот
вы
вы́растем
высо́кая
вы́ход

он сегіз
сегіз
сексен
шығыс
міне
сіз
өсеміз (от инф. өсу)
биік; ұзын
шығу

Г

газ
где
геро́й
говори́ть
голубо́й
гора́
го́род
гость
гото́в
грана́т
грек

газ
қайда
батыр; ер; қаһарман
сөйлеу
көгілдір; көк
тау
қала
қонақ
дайын
анар
грек

Д

да
дава́й

дай
два
два́дцать
двена́дцать
де́вочка

ия
әкел, кел (побужд. к дей-
ствию)
бер
екі
жиырма
он екі
қыз; қыз бала

ГРАММАТИЧЕСКИЙ КОММЕНТАРИЙ

1

1. Жіктеу есімдіктер (*Личные местоимения*). Бұл заттың немесе адамның атын тікелей атамайтын сөздер, олар зат есімдерді ауыстырады.

Мысалы: книга – **она** (кітап – **ол**), учебник – **он** (оқулық – **ол**).

Қазақ тілінің орыс тілінен айырмашылығы бар: грамматикалық тек (род) жоқ, сондықтан орыс тіліндегі **она, он, оно** қазақ тілінде **ол** деген бір ғана есімдікпен беріледі.

Есімдіктер септіктер (падежи) және түрлер (числа) бойынша өзгереді:

я (мен) – меня зовут (**менің** атым), у меня есть (**менде** бар)...

ты (сен) – тебя зовут (**сенің** атың), у тебя есть (**сенде** бар)...

2. Есімдіктер және зат есімдер септіктер (падежи) бойынша өзгереді. Орыс тілінде 6 септік бар, ал қазақ тілінде – 7.

Көбісінің аттары сәйкес келмейді.

Бастапқы тұлға – атау септік (именительный падеж):

Зат есім (сущ.): Это **мама** (Бұл **ана**).

Есімдік (местоим.): Это **я** (Бұл **мен**).

3. Как тебя зовут? (сөзбе-сөз: сені қалай атайды? әдеби норма: сенің атың кім?)

тебя (сені) – **ты (сен)** есімдік табыс септігінде (*в винительном падеже*).

Мысалы: я – **меня** (мен – **мені**); ты – **тебя** (сен – **сені**).

4. Бас әріппен жазылатын сөздер: сөйлемдегі басындағы сөз, адам аттары, жануар атаулары, географиялық атаулар.

5. Хабарлы сөйлемнің соңына нүкте қоямыз. Сұраулы сөйлемнің соңына «?» (қаз.тіл. – сұрау белгісі; орыс.тіл. – вопросительный знак) қоямыз.

Егер сөйлемде өтініш немесе бұйрық болса, соңында ! (қаз. тіл. – леп белгісі; орыс.тіл. – *восклицательный знак*) қоямыз.

1. Зат есімдер. Бұл – адамдар, жануарлар, заттардың атаулары. Мысалы: *мама* (ана), *класс* (сынып), *дом* (үй), *город* (қала).

Орыс тіліндегі зат есімдердің негізгі морфологиялық ерекшелігі: атау тұлғада тұрғанда-ақ олардың құрамында тектік жалғаулары болады. Мысалы: *книга*, *ребёнок*, *поле* деген сөздер. Осыған орай, **барлық зат есімдер** үш топқа бөлінеді. Оны орысша *род* деп атайды. Орыс тілінде 3 тегі бар: ер тегі (*мужской род*), әйел тегі (*женский род*) және орта. Қазақ тілінің орыс тілінен айырмашылығы — грамматикалық тек (*род*) категориясының болмауы.

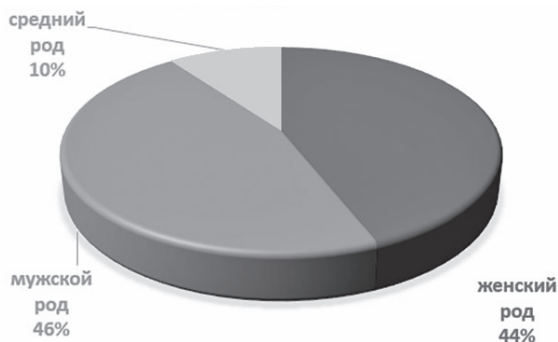
Зат есімнің грамматикалық тегі:

а) көбінесе сөздің **сыртқы түрімен анықталады** (жалғау атау септігінің жекеше түрінде тұрады).

Жекеше формасындағы атау септігінің жалғауы бойынша зат есімнің тегін анықтауға болады:

- **ер тектегі** сөздер дауыссызға аяқталады (*Антон*, *кот*),
- **әйел тектегі** сөздер *-а/-я* жалғауларына аяқталады (*Анна*),
- ***орта тек** сөздер *-о/-е* жалғауларына аяқталады.

Біз орта тектегі сөздерді кейінірек үйренеміз, өйткені олардың саны әлдеқайда аз.

б) зат есімді жіктеу есімдігі (*личное местоимение*) алмастырады: (*он, она, оно*): *Антон* – **он**, *Анна* – **она**.

в) сөздің мағынасына ешқандай қатысы болмайды.

Антон, кот, урок, класс, стол, стул – **он**

Анна, лампа, Астрахань – **она**

Зат есімнің тегін білу өте маңызды, өйткені сын есімдер, есімдіктер, етістіктер өткен шақта зат есімнің тегіне байланысты түрін өзгертеді.

2. Біз адамдар мен жануарлар туралы *кім?* (*кто?*) деп сұраймыз.

Кто это? Это Антон. А это кот.

3. Сөздің соңындағы және қатаң дыбыстың алдындағы дауысты дыбыстарды біз қатаң түрде оқимыз: зуб – /зуп/, друг – /друк/.

4. Біз **о** әрпін екпінсіз буында **а** деп оқимыз: город, подруга.

5. «а» сөзінің алдында біз әрқашан үтір (,) қоямыз.

6. А, И дегеніміз не? Бұл – **жалғаулық** (*союз*) деп аталатын ерекше көмекші сөз табы.

Көмекші сөз табы – тәуелсіз сөздер, оларды бөлек қолдануға болмайды, оларға сұрақтар қойылмайды және олар сөйлем мүшелері бола алмайды.

Жалғаулық (*союз*) – сөйлем мүшелерін, күрделі сөйлем мүшелерін немесе мәтіндегі жекелеген сөйлемдерді байланыстыратын сөз табы. Мысалы: Это Максим **и** Лена. Ручка не красная, **а** зелёная. Максим дома, **а** Алихан в школе.

Егер жалғаулық екі сөйлемді байланыстырса, оның алдында үтір қою керек. Мысалы: Лена была в Москве, **и** Алиа была в Москве.

Жалғаулықтар екі топқа бөлінеді: басыңқы (*сочинительные*) және бағыныңқы (*подчинительные*).

Басыңқы (*сочинительные*) жалғаулықтар тең дәрежелі сөйлемдерді байланыстырады, оларды байланыстырушы жалғаулықсыз да қолдануға болады: Папа любит музыку, **и** я люблю музыку.

Бағыныңқы (*подчинительные*) жалғаулықтар тең емес сөйлемдерді байланыстырады. Мы едем в Москву, (почему?) **потому что** у нас каникулы.